

Cele kształcenia

Cel „jest to pozytywnie wartościowy,
przyszły stan rzeczy, słusznie ceniony i
postulowany do realizacji”
(wg. W. Morszczyńskiego)

Co jest celem kształcenia?

- „wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności stosownie do ich rozwoju i zdolności”
- „rozwijanie ciekawości poznawczej i aktywności intelektualnej uczniów”
- „sprzyjanie rozwojowi samodzielnego i krytycznego myślenia”
- „wspieranie rozwoju twórczości”
- „rozbudzanie potrzeb...”
- „rozwijanie wrażliwości” itp.

Cele kształcenia wg. Czesława Kupisiewicza

Główny cel – optymalny rozwój intelektualny

5 podrzędnych celów:

1. Podstawy usystematyzowanej wiedzy i posługiwanie się nią
2. Rozwijanie zainteresowań i zdolności poznawczych
3. Kształtowanie systemu wartości
4. Wdrażanie do samokształcenia
5. Zaznajamianie z ogólnymi podstawami produkcji i organizacji pracy w zakresie najważniejszych dziedzin

Cele kształcenia wg. Wincentego Okonia

1. rzeczowe:

- wiedza,
- przygotowanie do działalności praktycznej,
- kształtowanie przekonań i opartego na nich poglądu na świat

2. podmiotowe (osobowościowe):

- rozwój sprawności umysłowej i zdolności poznawczych
- kształtowanie potrzeb, motywacji, zainteresowań i zamiłowań
- wdrożenie do samoedukacji

Cele kształcenia a przemiany oświatowe

wg. Tadeusza Lewowickiego – 7 idei:

1. Edukacja a potrzeby
2. Szkoła naucza i rozwija własną aktywność uczącego się – samorozwój
3. Edukacja ma być przyjemna i interesująca
4. Uspołecznienie oświaty
5. Elastyczność
6. Dostęp do studiów
7. Łączenie edukacji zawodowej z ogólną

Funkcje celów kształcenia

- Cele jako punkt odniesienia, dla porównań i oceny całości oddziaływań edukacyjnych
- Koordynująca, integrująca i mobilizująca w stosunku do wszystkich elementów rzeczywistości wychowawczej
- Organizująca działalność szkoły
- Podstawa różnych koncepcji kształcenia

Taksonomia celów kształcenia

- Narzędzie zwiększające ukierunkowanie i skuteczność działań nauczyciela
- Środek koordynowania na bieżąco uzyskiwanych rezultatów szczegółowych z ideałami programującymi czynności kształcenia
- Hierarchiczny układ poziomów:
 1. operacji, procesów i czynności umysłowych
 2. ruchów, manipulacji i działań

Taksonomie jednowymiarowe

1. Wyniki końcowe uczenia się (B.S. Bloom, R.H. Dave)
2. Złożoność nauczanych struktur (Cz.S. Nosal, M. Obara)
3. Geneza czynności umysłowych (P.J. Galpierin)
4. Funkcjonowanie systemu operacji poznawczych i wartościujących (B.S. Bloom, D.R. Krathwohl, B.B. Masia)

Taksonomie wielowymiarowe

1. Wyniki końcowe, warunki zewnętrzne i warunki wewnętrzne uczenia się (R.M. Gagne)
2. Procesy poznawcze, rodzaje materiału i wyniki wewnętrzne uczenia się (J.P. Guilford)
3. Cechy struktury działania, poziomy regulacji psychicznej i stopnie trudności sytuacji (A.M. Matiuszkin)

Kryteria identyfikacji wszystkich taksonomii wg. Cz.S. Nosala

1. Cechy sytuacji dydaktycznej
2. Poziomy organizacji procesów informacyjno – komunikacyjnych uczącego się
3. Typy i poziomy organizacji procesów kontrolno – programujących (regulacyjnych)
4. Rodzaje materiału nauczania (treść – forma)
5. Typologie wyników końcowych (efektów nauczania)

Taksonomia celów nauczania wg. B. Niemierki

1. Wiadomości: zapamiętywanie, rozumienie
2. Umiejętności: stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych

Cele operacyjne wg Roberta Mager'a

1. Opis zachowania ucznia
2. Sytuacja sprawdzania - warunki
3. Kryteria osiągnięć – standard lub poziom wykonania

Cele kształcenia wg. Gronlund'a

- Cel ogólny
- Cele szczegółowe

Taksonomia celów kształcenia wg Bloom'a

3 kategorie celów:

1. Poznawcza: wiedza, rozumienie, zastosowanie, analiza, synteza, ocenianie
2. Emocjonalna – percepcja, działanie - reagowanie, wartościowanie, organizacja – systematyzacja wartości , wybór własnego systemu wartości
3. Psychomotoryczna – percepcja, dyspozycja – ruchy podstawowe, działanie kierowane – zdolności percepcyjne i fizyczne, automatyzacja, działanie kompleksowe

Bibliografia

- Kwieciński Z., Śliwerski B., (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, t. 2, Warszawa 2003. PWN, s. 168- 172
- Arends I.R., 1998, *Uczymy się nauczać*, Warszawa, WSiP, s. 77-83
- Pólturzycki J., 1998, *Dydaktyka dla nauczycieli*, Toruń, Wyd. Adam Marszałek, s. 42-55